कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

जा.क्र.कबचौउमवि/१६/बातमी/२०२५ दिनांक : १५ जुलै २०२५

जळगाव दि. १५ (प्रतिनिधी) कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठास भारतीय समाजशास्त्रीय संशोधन परीषदेकडून एआय व भविष्यातील कामकाज : भारतातील उपेक्षित समुदायातील आकांक्षा आणि उपजिविकेचे संस्कृतीक व मानववंशशास्त्रीय विश्लेषण या मोठया संशोधन प्रकल्पा करीता एक कोटी रुपयांचा निधी मंजूर झाला आहे.

विद्यापीठाच्या संगणकशास्त्र प्रशाळेतील अध्यापकांकडून भारतीय समाजशास्त्रीय संशोधन परीषद कार्यालयास मे २०२५ मध्ये सदर प्रकल्प सादर केला होता. सदर प्रकल्प हा भारतातील तीन संस्था व एक उद्योगसंस्था यांच्या मार्फत होणार असून सदर प्रकल्पाच्या समन्वयक प्रा.स्नेहलता रुडे या असून प्रा. मनीष जोशी व प्रा. मनोज पाटील हे प्रकल्प संचालक म्हणून कामकाज पाहणार आहेत. हया प्रकल्पात कबचौउमवि व्य तिरिक्त केंद्रीय विद्यापीठ काश्मीर व दिल्ली विद्यापीठ यांचा समोवश आहे. केंद्रीय विद्यापीठ काश्मीर येथील प्रा. अजय कुमार व दिल्ली विद्यापीठातील प्रा. हरीभाऊ भापकर हे देखील प्रकल्प संचालक म्हणून काम पाहणार आहेत. तसेच एस्केअर आय टी कंपनीचे संचालक डॉ. ऋषी मोहन भटनागर यांचा देखील सहभाग या प्रकल्पात असणार आहे.

या प्रकल्पाचे उद्दिष्ट उदयोन्मुख तंत्रज्ञान - विशेषतः कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआय) - उपेक्षित समुदायांमध्ये कामाचे स्वरूप, आकांक्षा आणि उपजीविकेच्या धोरणांमध्ये कसे बदल घडवत आहेत हे शोधणे आहे. या अभ्यासात सांस्कृतिक आणि मानववंशशास्त्रीय दृष्टिकोनातून या बदलांचे परीक्षण केले जाईल, स्थानिक परंपरा, ओळख आणि आकांक्षा तांत्रिक बदलांशी कशा संवाद साधतात याबद्दल अंतर्दृष्टी प्रदान केली जाईल. जास्तीत जास्त पाच वर्षांच्या कालावधीत, हा प्रकल्प पारंपारिकपणे औपचारिक तांत्रिक प्रगतीपासून वगळलेल्या समुदायांवर एआयच्या दीर्घकालीन सामाजिक-आर्थिक प्रभावांचा मागोवा घेण्यासाठी सखोल, शाश्वत संशोधन करेल.

हे संशोधन सहा भारतीय राज्यांमधील आठ सांस्कृतिक आणि आर्थिकदृष्ट्या वेगळ्या प्रदेशांमध्ये केले जाईल, ज्यामध्ये बहु-प्रादेशिक तुलनात्मक चौकट स्वीकारली जाईल. ओळखल्या जाणाऱ्या प्रदेशांमध्ये पूर्व उत्तर प्रदेश (वाराणसी, गोरखपूर - ग्रामीण, कृषी, जातीय-स्तरीय कामगार प्रणाली), दक्षिण कर्नाटक (बेंगळुरू आणि आसपासचे अर्ध-शहरी जिल्हे - शहरी-ग्रामीण विभागणी आणि डिजिटल कौशल्य), पश्चिम ओडिशा (कालाहांडी, नुआपाडा - आदिवासी पट्टा आणि खाण क्षेत्र), शिलाँग, मेघालय (वांशिक विविधता आणि युवा बेरोजगारीसह शहरी ईशान्य), मराठवाडा, महाराष्ट्र (औरंगाबाद, नांदेड, बीड - अर्ध-शुष्क, उच्च शेतकरी संकट, वाढणारी मोठी अर्थव्यवस्था) आणि जम्मू आणि काश्मीर (श्रीनगर, बांदीपोरा, गंदरबल - सामाजिक-राजकीय गुंतागुंत आणि बदलत्या आकांक्षा) यांचा समावेश आहे. या वैविध्यपूर्ण भौगोलिक व्याप्तीमुळे प्रकल्प प्रादेशिक, जातीय आणि वांशिक बहुलता तसेच विविध प्रमाणात एआय एक्सपोजर मिळवतो.

वांशिक पद्धती, सहभागी मुलाखती, अनुदैर्ध्य ट्रॅकिंग आणि डिजिटल डेटा विश्लेषण वापरून, या प्रकल्पाचे उद्दिष्ट भारतातील समावेशक आणि समतापूर्ण एआय धोरणांना माहिती देणारी अंतर्दृष्टी

निर्माण करण□ आह□ ह□ तंत्रज्ञानातील परिवर्तन□□ समानता, डिजिटल प्रव□श आणि उपजीविक□च्या लवचिकत□च्या समस्यांशी कस□ जुळतात ह□ उलगडण्यास मदत कर□ल.

आयसीएसएसआर कडून मिळाल□ली ही मान्यता विद्यापीठासाठी एक मोठी संशोधन कामगिरी आह□च, शिवाय तंत्रज्ञान, संस्कृती आणि विकासाच्या राष्ट्रीयस्तरावरील आंतरविद्याशाखीय क्ष□त्रात उल्ल□खनीय योगदान ठरत□□ सा प्रकल्प मंजूर होण□ही ऐतिहासिक नोंद होणार □सून विद्यापीठाच्या दृष्टीन□ मानबिंदू ठरुन विद्यापीठाच□ नाव द□शपातळीवर □धोर□खीत होणार आह□ या प्रकल्प मंजुरीबाबत विद्यापीठाच□ कुलगुरु प्रा.व्ही.एल.माह□श्वरी, प्र-कुलगुरु प्रा.एस.टी.□ंगळ□ यांनी प्रकल्पातील सहभागी □ध्यापकांना शुभ□च्छा दिल्या आह□त.

प्रति

मा.संपादक

कृपया वरील बातमी आपल्या लोकप्रिय दैनिकातूनप्रसिध्दीस द्यावी ही विनंती

आपला विश्वासू

जनसंपर्क □धिकारी करीता